

Jaroslav Rudiš

GRANDHOTEL

Román nad mraky

GRANDHOTEL
Román nad mraky

Für Sonja und Solo Lovec

Copyright © Jaroslav Rudiš, 2006

Czech edition © Labyrint, 2006

ISBN 80-85935-58-9

l.

STOUPÁM VZHŮRU

Dokázal jsem to. To aby to bylo od začátku jasné. Abyste o mě nemuseli mít strach.

Já nemám strach.

Stoupám vzhůru, na dosah mám mraky. Nebe. Sny. Nekonečno. A konečně i sebe samotného.

Naše město se pomalu rozpouští v hloubce pode mnou. Město, které miluju i nenávidím. Město sevřené horami, minulostí, časem a strachem, protože minulost není nic jiného než strach. Překonal jsem ho. Odstříhnu jsem se od času i minulosti. Opouštím město, se kterým jsem srostl a které jsem nikdy opustit nedokázal.

Až teď.

Dokázal jsem to.

Hlídám výšku, vítr a směr.

Dokázal jsem to, i když tomu nikdo nevěřil.

Nikdo mi nevěřil.

Ani já si nevěřil.

Stoupám vzhůru a oslňuje mě slunce, vytékající nad obzor.

Obzor není hladký. Je hrbolatý, protože hrbolaté jsou i mraky. A naše sny. A naše životy.

Noci nikdy nejsou beze snů a nebe nikdy není bez

mraků. Jsou tam, i když nejsou vidět ani cítit.

Dokázal jsem to.

Dnes mám narozeniny a dal jsem si dárek. Dárek, na který jsem čekal celý život.

Letím.

Stoupám vzhůru.

Brzy se podívám za obzor.

Je šest třicet ráno. Skoro jasno. Nepatrná vysoká oblačnost. Řasy. Západní vítr. Šest stupňů celsia.

Dokázal jsem to.

Stoupám vzhůru.

Držím směr.

V uších mi začíná hrát ta nejkrásnější hudba, kterou nikdo jiný neslyší, protože když si člověk chce splnit svůj sen, má přitom být sám, aby mu ho někdo neukradl. Aby si ho mohl užít. Nebo by alespoň sám být měl.

Ta hudba je ticho.

II.

ŘEZNÍK

Jmenuju se Fleischman. I dřív jsem se jmenoval Fleischman. A i v budoucnu se budu jmenovat jenom Fleischman, ať si lidi říkají, co chtějí, ať mají jmen a titulů, kolik chtějí, a ať nějaká budoucnost přijde, nebo nepřijde.

Narodil jsem se 21. září 1973. Ten den má svátek Matouš. Říkám to proto, abyste to nemuseli hledat v kalendáři, protože vím, že lidi rádi hledají v kalendáři podobné věci jako jména, vtipy, pranostiky, a proto teď do kalendářů dávají i moudra slavných lidí, fotografie chalup v Krkonoších nebo kuchařské recepty. Vážně, Jágr si v nich po nocích někdy čte a hladí si u toho břicho. Jágr jo, já ne. Ale k Jégrovi se ještě dostanu.

A ty kalendáře mám jinak rád, jestli vám jde o tohle. Mám totiž rád čísla, protože čísla nelžou. Čísla, grafy a mraky.

Své narozeniny jsem nikdy neslavil. Myslím od té doby, co jsem sám. Ani svůj svátek. Jméno Fleischman totiž v kalendáři není. A já se jmenuju Fleischman.

Das Fleisch znamená německy *maso*. Lidské i zvířecí. Nebo také *dužnina v ovoci*. Der Mann znamená *muž*. Nebo také *choť. Manžel. Vazal. Leník*. Takže radši *muž*, jestli

si mohu vybrat. Když se to spojí, může to být *Dužnatý muž. Dužninář*. Když zapnete fantazii, tak taky *Muž z masa (a kostí). Muž milující maso. Masař. Řezník*. Takže snad přece jen *Řezník*. Říkám to proto, že jména nejsou náhoda. Nelžou. Hodně o nás prozrazují. Alespoň to tvrdí moje doktorka.

Jak šly nad naším městem mraky, jedno „n“ ze slova Mann se v dějinách naší rodiny ztratilo. Rovnou říkám, že to „n“ je to nejmenší, co se v naší rodině mohlo ztratit, a co se také ztratilo.

Možná se ptáte, jak se jmenuju dál. Tedy vlastně, jak se jmenuju *před*. Lidi obvykle mívají dvě jména. Lidi mívají, ale já mám jen jedno. To *před* jsem zapomněl. Musel jsem.

Jmenuju se Fleischman. Měřím sto sedmdesát devět centimetrů. Vážím sedmdesát tři kilo. Říkám to proto, kdyby vás taky zajímala čísla, jako zajímají mě.

Jmenuju se Fleischman. Jsem řezník, který nejí maso, protože nemá rád krev. Řezník, který si na talíři krájí mraky a počasí, protože na světě není nic důležitějšího. A taky sám sebe. Ale k tomu se ještě dostanu. Ke všemu se ještě dostanu.

Všechno musí jít pěkně popořádku. Jako když si stavíte model letadélka. Nebo hledáte písmenka v polévce a vytváříte z nich slova, která pak sníte. Mrak se po nebi přece taky nevalí z ničeho nic. Nejdřív potřebuje nějaké smetí. Prach. Až na něj se váže vlhkost. Z vlhkosti vzniknou malé kapky, pak větší a nakonec vznikne mrak.

Takže nejdřív vám na talíř nasypu nějaký prach. Trochu Fleischmanova životního bordelu. Jak nad tím ale přemýšlím, stejně budu radši přeskakovat. Moje doktorka říká, že lidský život je jako mozaika. Že si ho nikdy nepamatujeme jako celek. Že za sebou vždycky vidíme jen okamžiky. Záblesky. Blesky.

STAV DUŠE

Nezačalo to zrovna klidně.

21. září 1973 bylo jasno a teplo. Mírný vítr. Altvajbrzomr, jak říká náš štamgast Franz. Babí léto, o které se stará oblast vysokého tlaku nad Ruskem.

Vidím to jako dnes.

Když jsem v porodnici vylezl mámě z břicha, bylo otevřené okno a já to všechno uviděl, ucítil a uslyšel. Byl jsem zkrátka při tom.

„Tak, a je venku,“ řekl doktor.

„To je dost,“ řekla sestra.

„Co to je? Holčička?“ zeptala se moje máma.

„Kluk,“ řekl doktor.

„Ale kafe už budete mít studený,“ řekla sestra.

„Uvařte nový.“

Na chvíli jsem vzlétl, podíval se na všechny od stropu, uviděl bílý porodní sál, mámu, jak mě drží na prsou, sestru písící něco do papírů, doktora, jak si sundává rukavice.

Chtěl jsem letět výš, ale narazil jsem hlavou o strop. Najednou mi došel dech a padal jsem k zemi. Viděl jsem mámu, jak křičí, že jsem se začal dusit, že nedýchám, a doktora, jak běží k mému tělu a převrací hrnek s kafem, které se rozlévá po stole. Ten hnědý flek vypadal jako Austrálie.

Spadnul jsem na zem a chvíli bylo úplné ticho. Ale nakonec jsem se přece jen zase rozbřečel.

Doktor pak mámě řekl, že jsem málem umřel, ale že by to na můj život nemělo mít sebemenší vliv, protože jinak jsem v cajku. Kluk jako buk. Chlap jako hora.

„Tohle si nemůže nikdo pamatovat,“ řekl mi Jégr.

„Já si to ale jako prostě pamatuju. Všechno jsem viděl. A v rádiu zpíval Matuška.“

„Jo, jasně, a u kolébky ti stál starej Gott.“

„Normálně zpíval Jó, třešně zrály.“

„Tím krm svoji mámu,“ řekl Jégr a vrazil mi pohla-
vek. „Ty mi chceš říct, žes viděl sám sebe, jak se dusíš
v porodnici a jak tě zachraňují? A to doktorovo kafe
bylo s lógreem? Nebo snad rozpustný?“

„To už nevím. Ale venku bylo babí léto. Jako prostě
teď.“

„Jako prostě... furt jen jako prostě. Ty si jako prostě
vážně normální magor. Už se s tím smiř.“

„Ne, doktor řekl, že jsem v úplným pořádku.“

„Kdybys byl v pořádku, tak by ti furt neteklo z nosu.
A měl bys ženskou. A fandil bys Slovanu.“

„To s tím nesouvisí.“

„To s tím teda souvisí! Kdo nefandí, nešuká. Já mám
babí léto furt.“

„Ale vy taky nikoho nemáte.“

„Ale měl jsem, kamaráde, měl. A kolik! Takže mám na
co vzpomínat.“

„A kolik?“

„Mraky. Celej svět mi klečel u nohou. A klečely by
furt, kdybych chtěl.“

„Stejně si myslím, že jsem v pořádku.“

„Jestli ty seš v pořádku, tak já jsem svatej Josef, ty
Honimíre.“

Honimír jsem já. Alespoň pro Jégru. Honimír je stav
duše. Mojí duše.

PRAČKA VZDUCHU

21. září 1973 se Sovětům v Beringově úžině za bouře
potopila ponorka. V Indii se v mlze srazily dva osobní

vlaky. FC Turín porazil překvapivě Manchester United 4:0. Gustáv Husák odjel vlakem na povinné líbánky z Prahy do Moskvy. V Hamburku stávkovali už měsíc dokaři. Floridou se prohnal hurikán Ivan a zabil deset lidí. Dávali to v televizi.

Hurikán je tropická cyklona. Hluboká tlaková propast. Pustošivý vítr. V Japonsku se mu říká tajfun. V Austrálii willy-willy. V Karibském moři uragán, v Arabském cyklon a v Indickém oceánu orkán. Ke svému vzniku potřebuje tři věci: teplou vodu, vlhký vzduch a sbíhavé rovníkové větry. Ale dost možná stačí, když někde mávne moucha křídly. Nebo motýl. Nebo komár. Nebo když někdo někomu zamává na ulici. Možná proto já nikomu nemávám, abych tím mávnutím nezpůsobil katastrofu.

Hurikán funguje jako obří pračka vzduchu, jako velký vysavač, který by občas potřeboval potkat každý z nás. Hurikán je ale možná taky stav duše, stav duše počasí. Ale teď jen nevím, jestli mi přesně rozumíte. Moje doktorka říká, že někdy mluvím moc oklikou. Ale že to nevádí, že stejně ví, co mě trápí a štve. To je dobře, že to ví aspoň někdo.

ADEPT BUDOUCNOSTI

21. září 1973 jsem se v našem městě narodil já a ještě dalších deset adeptů budoucnosti. V našem městě vyrazilo jedenáct novopečených otců zapít své velké štěstí, o kterém si mysleli, že potrvá celou věčnost. Vrátili se pozdě v noci v uválených tesilových oblecích a s rozmazanou rtěnkou na tvářích.

Ve stejný den, přesně v deset hodin ráno, otevřeli hotel na kopci, ve kterém dnes žiju. A kde taky pracuju.

A který postavili jen díky nešťastné náhodě, za níž stál můj dědeček. A kde na mě řve Jégr, protože tady taky pracuje, a kde na něj občas řvu i já, protože někdy je Jégr nesnesitelný. Nesnesitelný jsem podle něj hlavně já. Ale já myslím, že to může být dost dobře nadmořskou výškou, protože ta s lidmi dělá divy.

Náš Grandhotel visí ve výšce 1012 metrů nad mořem. Občas mám pocit, že to není hotel, ale obří továrna na mraky. Stačí se rozhlédnout. V takové výšce se vám před očima řadí mraky do fronty pěkně jeden za druhým. Taková výška s člověkem zatočí.

Hotel otevřeli s velkou slávou, s jakou se vždy vítá budoucnost, o které si myslíme, že bude zářit na věčné časy, ale nikdy tomu tak není, jak říká Franz. Budoucnost většinou brzy zhasne. Na to ale tenkrát nikdo nemyslel, a já to chápu.

Z hlavního města přijela televize a natočila desetiminutovou reportáž. Vystoupila místní dechovka, která zahrála osm polek, šest valčíků a překvapivě i jedno blues, na které ale nikdo netančil. Pionýři předali stavbařům čtyřicet rudých karafiátů. Snědlo se tři sta padesát tři šunkových chlebíčků, vypilo dvě stě padesát tři piv a deset lahví pravé sovětské vodky.

Třicet hostů mělo druhý den ráno kocovinu. Dva ještě následující večer zvraceli. Zdravici poslal i prezident republiky, nemocný generál, co porazil nacisty v Dukelském průsmyku. Ztratila se ale na poště. Jasně, že tohle všechno nevím ze své hlavy. Říkal mi to Jégr. Ten má přehled o všem. Byl totiž vedoucím v samoobsluze. A nejen jím. Ale k tomu se ještě dostanu.

TAK TADY ŽIJU A PRACUJU

Tak tady žiju a pracuju. V Grandhotelu na hoře Ještěd. Kopec se dřív jmenoval Jeschken. A předtím Jeschkenberg. A předtím Jeschenkerge. A předtím Jesstied. A předtím Jesstiedr. Jméno kopce prý má co dělat buď s nějakým ježkem, nebo s nějakou jeskyní. Jěžci tu jsou. Jeskyně taky. Nebo něco jako jeskyně. Prostě díry do země.

Tak tady žiju a pracuju. V kruhové raketě vysoké 90 metrů, co se nahoře zužuje. Postavili ji z hliníku, co se z něj dělají vidličky a nože na pionýrské tábory, a z laminátu, co se z něj dělají kanoe a pramice na skautské tábory. Já jsem skautem nikdy nebyl a z pionýra mě vyhodili. Ale k tomu se ještě dostanu.

Pracuju v hotelu, který nemá rohy, ale i tak si tu můžete rozbít hlavu a přijít o rozum. V hotelu, kde je vše kulaté a kde můžete zabloudit stejně snadno, jako můžete zabloudit v mlze, ve velkém městě nebo sami v sobě, a to se jednou za čas přihodí nejen mně, ale úplně každému, a tak by na to člověk měl být nachystaný. Tak to říká moje doktorka.

V hotelu, nad kterým začíná nekonečno, v hotelu, který někdy na celé týdny, měsíce a možná roky zmizí v mracích anebo nad mraky, takže ho nikdo nehledá. V hotelu, kterým se prohání vítr a kymácí s naší věží tak lehce, jako by to byla zapomenutá loď v Indickém oceánu. A nám z políček padají hrníčky a talíře a bledé vyděšené paničky z pokojů chodí za Jégrem a ten jim rozdává prošlý kinedryl, aby všechno zase nepozvracely a já to pak nemusel uklízet.

V hotelu, který je kormidlem mého života a který se zapichuje do nebe jako ostrá jehla. Někdy mám pocit, že právě tady přímo nad námi nebe krvácí. Ale možná to je

jen západ slunce.

Tak tady žiju a pracuju. Ztracený na nejkrásnějším místě světa, kde končí země a začíná nebe. Nosím kufry, vysypávám popelníky, doplňuju prezervativy, stírám prach, uklízím, opravuju rozbité kohoutky i popraskané dlaždičky. Jsem Fleischman pro všechno. Piju žlutou limonádu, jím sušenky, každý den tři limonády a tři sušenky. Potkávám lidi, co už tu nejsou, a šmíruju lidi, co tu jsou, lidi na pokojích, hlavně holky, a občas zachraňuju jiné holky, co se k nám přijedou zabít, protože nejkrásnější místa na světě mají takovou magickou moc přitažlivosti. Třeba jako Eiffelova věž. Nebo ruské kolo ve Vídni.

Tak tady žiju a pracuju, ale hlavně třikrát denně měřím počasí, píšu si deník a pozoruju mraky. Čekám, co přinesou nového a jestli odnesou to staré, protože počasí a mraky stojí na začátku všech věcí, všech lidských rozhovorů a všech příběhů a budou stát i na jejich konci. I na konci toho mého příběhu.

Říkám to všechno na rovinu, protože už nechci mít žádná tajemství.

NEBE JE JEŠTĚ MODRÉ

Rosnička. Barometr. Rampouch. Teploměr. Mrakomor. Tak mi říkali, když jsem chodil do školy. A ještě také Šišaťák, Smrkáč a Tesil.

Ne, spolužáci mě neměli moc rádi. Ale myslím, že těch prvních pět přezdívek bylo přece jen lepších. Nebo určitě trefnějších. První slovo, které jsme vyslovil, totiž bylo *mrak*.

Svým spolužákům ale vyčítat nic nemůžu. Měli prav-